

Romfarer for 100 år siden

Hin ævigi staðurin — Rom — hefur gjøgnum öldir verið ferðamál hjá fólki úr flest öllum löndum. So er eisini, og ekki minst, á okkara dögum. Nögmör færingar fara út at ferðast, og ekki fáir av temi fara til Ítalíu. Vit endurgeva eitt 100 ára minni. Rithöfundin Vilhelm Bergsøe var tá ein ferðamaðurin í Rom, og so leiddis sum blaðstjóri Söltöft-Jensen hefur latið ritið til AKTUELT, halda vit tað vera av ástuga hjá mongum lesara av Sosialinum at lesa, hvussu býurin, sum nú er upptikin av pávavalinum, var tá.

I 1862—63 opholdt den udmærkede forfatter og zoolog Vilhelm Bergsøe sig i Rom. Han var efter som ung magister at være blevet ramt af en øjenssygdom draget til Syden i håb om at finde helbredelse der. I Rom kom han til at tilhøre den kunstnerkreds, som havde Goldschmidt til centrum. I 1863 vendte Bergsøe hjem til Danmark. Periodevis derefter var han næsten blind, og han måtte lægge naturvidenskaben på hylden til fordel for skønlitteratur og oplysende værker, som han kunne diktere. En operation i 1875 gengav ham synet.

Vilhelm Bergsøe er i dag især kendt som forfatteren til den sindrige og fantasifulde roman *Pia Piazza del Popolo*. Men han skrev mange andre ting herudover, deriblandt et stort oplysende værk om den evige stad: »Rom under Pius den Niende». Det udsendtes af Gyldendal i rigt illustrerede hæfter for en pris af 48 skilling stykket og med ca. et hæfte pr. måned. 1877 forelå værket færdigt og kunne samles i et stort og stateligt folio-bind med titelgæst til Christian den Niende — den tredje romfarer af de danske konger. Nu her i pany et kongepar, som er ivrige romfarere. Det Rom, de ser, er i mange måder forskelligt fra det, som kong Frederiks kongelige olde far så. Lad os med Vilhelm Bergsøe som rejsefører besøge staden ved Tiberen, som den tog sig ud for en livlig opfattende ung dansk digter og videnskabsmand for nøjagtig 100 år siden.

For 100 år siden kunne man ikke komme fra udlandet til Rom med jernbane. Den eneste bane, der eksisterede, gik kun den lille strækning fra den pavelige havneby Civita vecchia til Rom. Bergsøe ankom da til Rom ad søvejen og giver den allerfornøjeligste skildring af den videre togtrejfe. Togene holder gerne et kvarter eller tyve minutter for længe ved de mindste stationer, pas og visa skal udstanselig forevises, og ingen passager slippos løs på Roms første primitive banegård, før man har sikret sig, at han ikke fører våben eller forbudte skrifter med sig. Det tog tid for vore færdige at komme til Rom, hvortil dog alle veje siges at føre. Til gengæld blev de længe i St. Peters hellige stad end nutidens rejsende. Bergsøe blev der så længe, at han, Ludvig Bødtker i efterlev, den store Thorvaldsen det meste af sit lange liv!

VILHELM BERGSØE er en glimrende fortæller, lige optaget af byens kunstskaue og rige arkitektur, af dens brogede folkeliv, omegnens fauna og roverbatter. Han nærer en oprigtig foragt for al kirkelig humbug og da især aflad. Han ry-

stes over, hvad primitive pilgrimme kan godtage og over de pengesummer, som pavestaten kan udsuge af enfoldige troende. Overhovedet er han på en gang — som alle unge rejsende altid har været det — bjergtagen af Sydens sol og skønhed og forfærdet over de jævne lags levevilkår, uvidenhed og nativitet.

— Det er et sørgeligt faktum, siger han, men det er desværre sandt, at romerne er hengivne til lotterispillet med en sådan lidenskab, at der efter al rimelighed ville opstå en revolte, hvis man afskaffede det. Man kan ikke gøre tr skridt på Roms gader, uden at lotteriet træder frem og minder om sin tilværelse. Mure, døre trappegange og rækværker er bemalede med kombinationer af tal, som viser, hvor grundigt man går til værks. Der er næppe nogen større gade, uden at den har sit lotteribureau, og sent om aftenen, når alle andre butikker er lukket, stråler disse bureauer i deres fulde glans, og den fattige arbejder trænger sig ivrigt frem for at aflevere de få mønter, som bliver tilbage, når sulten er stillet.

Navnlig jøder og munke anses for »magie, d. v. s. personer, som er i stand til at forudsige tal, der vil vinde i den kommende tid. Hen rettelser spiller deres særlige rolle. Da en murer og en håndlanger efter en revolte bliver guillotinerede i nærheden af Vestatemplet, laver man særlige lykkelat kombinationer af de to dødsdømtes aldre plus datoen for deres revolte.

Vor unge dansker giver glimrende, omhyggelig udførte beskrivelser af de oldromerske ruiner og de antikke monumenter. Skikken i ord at beskrive, hvad man ser, er desværre stærkt aftagende i vor tid, da man mener at film, fotos eller andre reproduktioner overflødigere den, mens de i virkeligheden blot supplerer den. I de ældre kunsthøder kan man derimod læse detaljerede beskrivelser af kunstværker. De rummer til meget mere end nutidens flygtige blik. Turisten, der står og knipser med sit apparat for øjet — hvor meget ser han? Er han ikke mere optaget af billedet end af selve sin oplevelse? De, der brugte år til at gennemstrefe en by og dens omegn, fik i virkeligheden ved at begrænse deres rejser omme, en langt rigere oplevelse end mange nutidsmennesker, som farer jordkloden rundt og kun afser en ganske kort tid til hver seværdighed, en tid, som de oven i købet tilbringer en del af på hoteller, der er ens verden over, og med at spise mad, der er lige så ens tilberedt. Bergsøe, som alle rejsende fra ældre tid, giver sig først og fremmest god tid, og som den sprogets kunstner, han er, aflevere han aldrig en skrivelse uden til den at knytte to eller tre anekdoter, som på glimrende, snart besk, snart vittigt vis stiller hans oplevelse i relief.

Morsomme beskrivelser har han fra spisesteder (trattorier) og cafeer. Med forbeholdene hører de moderne rejsende følgende: »I en vis forstand er de romerske cafeer, ligesom trattorierne, ubetalige. Man behøver nemlig ikke at betale, når man ikke har penge på lommen, og den kredit, som ydes ikke alene kunstnere, men enhver fremmed, er i sandhed beundringsværdig. Mangen fattig kunstner har spist halve, ja, hele år gratis på et trattori og drukket sin kaffe gra-

tis på cafeene. Og hvad spiser og drikker man? Bergsøe giver så indgående skildringer, at blot en enkelt skal citeres:

»Af dyreriket fortæller romeren alt, og den foragt, som vi herhjemme kaster på småfugle og en hel del fiskerter, kender han slet ikke. Man behøver blot at gå ned til små boderne ved Pantheon for at se en udstilling af pillede lærer, bogfiner, nattegale, mejser — ja, jeg har endog ved siden af ryler, bakkasiner og regnspejle truffet hatte terner, måger, ja selv tårnfalke og den lille minerva-ugle. Af større vildt indtager det ombriske vildsvin haderspladsen osv. osv. med en sådan detaljrigdom, at man forstår, at man er i selskab med en zoolog.

EN PROMENADE på Monte Pin cio giver vor landsmand lejlighed til at skildre vognrækkerne, der som den stadig rullede flod flyder fra obeliskens ved den spanske trappe henimod den, som Hadrian rejste over sin yndling Antinoos. Vi er jo i epoken for bilernes tid, for end Rom kom til at stinke af benzins og blev et støjhelvede af larmende motorer og hylende horn. Men færdslen var alle dage stærk i Rom — allerede i oldtiden klagedes der over den. Bergsøe skriver

»Det første indtryk, man får, er den overvældende overbevisning, at man vistnok få steder i verden luxuriere således i heste og ekvipager, i liberiknykket tjenerskab, i sminke, pudder og vanvittigt kost bare toiletter som netop her. Det er ikke alene de rigeste romerske nobili (adelige), der farer os forbi i disse lettrullende phaetoner, forspændte med blodheste og garnerede med tjenerskab, der ofte ikke synes at kunne finde plads. Også Rusland, England og Frankrig er

repræsenteret ved deres diplomater og deres rigeste aristokrati, og dertil slutter sig Amerika, der, om det end ikke er aristokratisk, dog gør sig umage for at vise, at det kan gøre alle det gamle Europas darskaber efter. Engelske lades flyver forbi, skodesløst henslængt i vognen, med teaterkikkerten for øjet og deres røde Murray i hånden (Det er som at læse Proust, når han skildrer Boulogneskoven i firserne). Amerikanerne kan vor rejsende straks kende på, at shereen ligner kudsken. Midt blandt de fine ekvipager ser vor guide en hestroske med to damer på Trastevere, der ligger på skrå i vognen, idet de er så tykke, at de umuligt kan få plads ved siden af hinanden. En rigt udstyret vogn rummer en sammenskrumpet skikkelse med blinkende guldkors på brystet: »en monsignore eller erke-

biskop, der drømmer om at blive pave!»

BERGSØES Rombeskrivelse er på 700 foliosider. Den føles intetseds lang. Han er lige omhyggelig i sin beskrivelse af antikken, af renæssancen og af barokken. Da han når frem til Canovas statue af Napoleons letsindige søster, Paulina Borghese, som sidder på sin divan nøgen til bæltestedet i det hvide marmor, får vi den vittige anekdote om hendes svar til et kendt engelsk dame, der spurgte hende, om det ikke havde været hende ubehageligt at sidde model næsten nøgen for Canova. Fryrindse Paulina svarer:

— I England ville det vist have været meget ubehageligt, men her i Rom har vi det så varmt om

(Framhald á 4. síðu)

Postur til Grønlands

Bræv- og pakkapostur verður sendur til Ravns Stóroy og Føroyingahavn við ms. »Caribia«, sum fer úr Tórshavn mikumorgnin 26. juni.

L/f. Grønlandsfelagið.

GRÓT OG SKERVUR

Öll, ið vilja keypa skerv ella grót, eiga at venda sær til kommunukantórið.

Grót og skervur megu vera goldin fyrst, áðrenn tey verða heimað.

Bilstjórar verða ámintir, at teir ikki kunnu heima grót ella skerv uttan við einum líni av vegnevndini ella einum umboðsmanni fyri kommununa.

FROBBIAR SÓKNAR KOMMUNA

STATENS PRÆMIEOBLIGATIONSBLÅN 1948/68

30. trækning. (Bla obligationer).

Lånet omfatter serienumrene 1—1000 og løbenumrene 1—2000 incl.

Følgende præmier fra 200.000 kr. til 500 kr. incl. er i dag uddrukket:

Præmierne størrelse er angivet med bogstaver ud for det uddruckne serie- og løbenummer, således at A betyder præmie på 200.000 kr., B 100.000 kr., C 50.000 kr., D 25.000 kr., E 10.000 kr., F 5.000 kr., G 1.000 kr. og H 500 kr.

serie	løbe	nr.	serie	løbe	nr.	serie	løbe	nr.	serie	løbe	nr.	serie	løbe	nr.	serie	løbe	nr.	serie	løbe	nr.
6	1557	H	187	824	F	322	942	G	446	86	H	555	418	G	707	1682	B	872	490	H
8	1206	H	197	1899	H	324	1654	F	448	732	H	557	573	G	708	1652	H	877	3	H
10	721	F	198	593	H	334	1320	G	449	1136	H	559	181	G	710	1118	H	878	731	H
19	1515	H	200	1147	G	335	896	H	457	1248	G	563	1030	F	716	453	F	879	1901	F
21	30	G	207	1291	D	340	451	G	459	1604	G	581	1254	F	723	580	G	889	437	D
31	618	G	209	896	H	343	634	G	462	389	E	585	1127	G	725	259	H	890	908	E
32	1788	G	214	891	F	345	1332	E	462	552	H	588	905	E	729	442	G	892	341	F
34	1352	G	219	1892	H	346	699	F	466	126	G	590	1264	H	734	703	E	892	927	H
38	98	G	225	1811	F	349	246	G	468	174	G	594	1333	H	735	1528	F	896	995	E
39	1414	H	228	153	G	351	255	G	476	1859	E	598	390	H	737	1163	H	896	1676	H
41	136	G	231	1669	D	357	429	H	479	1565	G	606	1256	H	750	1609	G	901	823	G
41	663	G	235	1253	F	357	1285	H	485	557	H	613	1502	G	754	1343	G	902	1740	H
52	1321	F	235	1268	H	359	127	G	486	1133	G	617	191	E	755	843	F	912	629	H
54	1092	H	237	1993	E	359	1377	G	500	1072	G	621	1697	F	760	1743	E	925	221	H
59	912	H	247	955	G	361	1392	G	502	1	H	623	291	G	767	765	H	932	1416	H
75	274	G	250	1801	F	362	510	G	503	1225	G	625	406	H	772	1272	G	938	1316	H
76	402	G	250	1928	C	365	1530	G	504	1488	H	628	411	F	774	191	H	938	1618	D
77	1069	G	252	1150	H	368	856	H	507	1850	G	628	487	H	784	580	G	940	1682	H
84	1642	H	254	936	G	368	1792	G	508	1736	G	628	1174	G	790	647	G	943	1022	H
85	568	F	255	1379	G	375	1709	G	509	1353	G	630	1882	H	795	1531	G	943	1234	E
87	1159	H	266	1913	H	378	672	H	511	478	G	631	1147	G	797	1675	H	944	761	G
88	747	G	258	430	H	378	1972	H	511	956	G	635	238	H	803	1037	H	954	1181	H
91	14	H	261	321	G	379	1738	G	514	1743	H	645	860	H	805	1700	H	956	893	H
97	1240	H	261	1642	H	384	1992	G	516	143	G	657	1039	E	811	212	G	957	1906	G
127	1534	G	272	1643	H	385	1070	G	517	371	D	658	1609	G	815	1702	F	963	1064	H
132	110	H	272	1987	H	385	1856	G	518	732	H	659	953	G	817	456	H	967	158	D
132	1045	D	273	1796	G	393	430	F	519	819	G	666	1171	G	817	919	H	972	1236	G
133	546	G	285	660	G	411	1407	H	523	823	H	669	932	G	822	1643	H	973	490	G
137	1762	G	288	1748	H	411	1626	G	529	1887	G	676	123	H	824	1021	D	975	255	D
149	486	G	294	884	H	418	1259	H	530	80	G	676	1287	A	830	99	G	979	616	G
156	1974	H	298	1270	F	420	976	F	530	1806	F	677	27	H	835	1066	H	987	1877	E
159	372	H	300	1104	H	420	1926	H	536	888	G	683	1550	F	847	740	G	990	939	G
160	1796	F	302	1039	H	425	729	H	541	1745	H	686	1914	H	859	416	G	991	550	G
162	15	D	311	1810	G	432	217	H	545	877	E	687	588	G	864	438	E	992	713	H
165	1732	H	316	691	H	435	725	H	547	387	C	693	1306	H	865	781	C	992	789	D
174	233	H	318	261	H	436	1997	F	553	606	H	699	892	G	869	1425	F	1000	1153	H
184	1533	G	322	359	G	442	605	H	553	1279	G									

Den officielle trækningssliste indeholdende samtlige 6756 præmier samt numrene på endnu ikke havede præmier fra tidligere trækninger vil kunne købes for 30 øre i bladsudvalgene fra d. 21. juni d. a. Udbetaling af præmier af alle størrelser foregår ved finanshovedkassen, amtstuer og endvidere uden for København ved toldkasser fra og med den 22. juni d. a. Af kontrolhensyn vil der for obligationer, på hvilke der er faldet præmier på 500 kr. eller større beløb, og som er indleveret til amtstuer og toldkasser, hengå nogle dage mellem obligationernes indlevering og præmierne udbetaling. Præmier, der er faldet i denne trækning, skal være havet senest den 22. juni 1966. Efter denne dato er de forældede.

Finansministeriet, den 6. juni 1963.